

СЕКЦІЯ 4. ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО; ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО

ЩОДО ЧАСОВИХ ДЕФІНІЦІЙ В ГОСПОДАРСЬКОМУ СУДОЧИНСТВІ

Никифорчук М.І.

*аспірант кафедри господарського права і процесу
Національний університет «Одеська юридична академія»*

Однією із головних ознак господарського судочинства є його часові характеристики, завдяки чому воно вирізняється встановленням певних строкових меж розгляду господарських справ. Часові критерії притаманні будь-якому процесу, тобто мають комплексний характер, що сприяє оперативності розгляду справ. Також зазначені критерії мають відображення не тільки в нормах процесуального права і й матеріального.

Господарське судочинство є вельми імперативним за своєю правовою природою і положення стосовно його часових дефініцій (понять) є доречним для з'ясування строків господарського процесу, позовної давності, тощо. Саме вони сприяють своєчасності господарського процесу та його оперативності, а мета їх застосування це «досягнення оптимального співвідношення оперативності та якості судової діяльності» [1, с. 35]. Враховуючи цю особливість господарського судочинства порівняно з іншими видами судочинства, слід зазначити, що перспективи його розвитку визначаються його оптимізацією та швидкістю, що є однією з головних запорук розвитку економічного фактору країни.

Фактор часу не має такого важливого значення у цивільному та кримінальному процесі, в яких «цикл життєдіяльності» учасників процесу значно більший, ніж у господарському судочинстві. Господарюючі суб'єкти, особливо на даний час (в період економічної кризи), потребують врахування їх інтересу до найскорішого вирішення господарської справи та зосередження уваги на прогалинах та суперечностях законодавства щодо здійснення господарської діяльності, яка опосередковує господарські відносини. У літературі з цього приводу слушно зазначається, що «досягти відчутних результатів у реформуванні неможливо, якщо не підвищити ефективність правового регулювання господарських процесуальних відносин та максимально не наблизити їх до потреб бізнес-середовища, зацікавленого у швидкому та водночас справедливому вирішенні господарських конфліктів» [2, с. 3].

Часові критерії через встановлення дефініцій опосередковують будь-які господарсько-процесуальні дії, мають свої притаманні форми, використовуються на стадії виконання судового рішення та пов'язані із нормами матеріального права, наприклад положення щодо позовної давності.

Процесуальний строк є певним видом часових дефініцій господарського судочинства, та представляє собою проміжки часу встановлені на основі Конституції України та міжнародно-правових документів господарським процесуальним законом або відповідно до нього судом, у межах яких учасники господарського провадження зобов'язані чи мають право приймати процесуальні рішення або вчиняти процесуальні дії. Здійснювати процесуальні дії можуть усі учасники господарського провадження, дотримуючись визначених законом процесуальних строків. Процесуальні строки, що встановлюються судом, не можуть перевищувати меж граничних строків, передбачених господарським процесуальним законом, мають бути достатніми за часом для вчинення відповідних процесуальних дій чи прийняття процесуальних рішень та не повинні перешкоджати реалізації права на захист.

Строк звернення до суду є також важливою часовою дефініцією у господарському судочинстві, яка безпосередньо пов'язана з правом на судовий захист, реалізацією суб'єктивних прав, свобод та охоронюваних законом інтересів, стосується проблеми співвідношення таких понять, як «право на судовий захист», «право на звернення до суду», «право на позов», «право на пред'явлення позову», «право на задоволення позову», які на сьогодні залишаються предметом наукових дискусій. При цьому строк на звернення до суду слід визнати матеріально-правовим, оскільки він безпосередньо пов'язаний із реалізацією прав і свобод уповноваженої особи. Такий висновок можна зробити виходячи насамперед з того, що він суттєво відрізняється від інших строків, які містяться у процесуальному законодавстві, за суттю, правовим характером, нормативним закріпленням, наслідками пропуску, порядком поновлення тощо. Строк звернення до суду не перестає бути матеріально-правовим строком, незважаючи на те, що він міститься у процесуальному законодавстві.

Таким чином, часові критерії через встановлення дефініцій опосередковують будь-які господарсько-процесуальні дії, мають свої притаманні форми, використовуються на стадії виконання судового рішення та пов'язані із нормами матеріального права, наприклад положення щодо позовної давності.

Література:

1. Грек Б.М. Правова доктрина інституту розумних строків у господарському процесі / Б.М. Грек, Т.Б. Грек // Адвокат. – 2012. – № 6. – С. 34-37.

2. Шекера Ю.О. Строки у господарському процесуальному праві України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.10 / Юлія Олександрівна Шекера; Одеська національна юридична академія. – Одеса, 2016. – 21 с.